

A Gyógyszertechnológia gyakorlat jegyzőkönyv vezetéséről:

1. A vénykészítési / receptúrai gyakorlatokon a kiadott, megnevezett készítményekről kézirásos jegyzőkönyvet kell vezetni.
2. A vényelőíratok a hivatalos vényírás (FoNo VIII.) szabályai szerint, az alapkészítmények (FoNo VIII.) előírat formájában írandók le.
3. Minden esetben jól átlátható, tagolt leírást készítsenek (1 készítmény/oldal)! A jegyzőkönyv a későbbiek során is követhető, értelmezhető legyen.
4. Leírandó:
 - a) A hivatalos teljes latin név, a maximális latin rövidítés, a hivatalos magyar név; ezután az összetétel ill. a vény – szabályos befejezéssel.
 - b) A készítmény felhasználhatóságára utaló időtartamok leírása:
 - A „rendeléskor készítjük” jelöléssel ellátott készítményeknél a gyógyszert a készítés után 24 órán belül ki kell adni és meg kell kezdeni annak alkalmazását.
 - A FoNo-s készítményeknél amennyiben nincs jelezve, a felhasználhatósági időtartam 6 hónap.
 - A FoNo VIII-ban szereplő alapkészítmények felhasználhatósági időtartama – hacsak a cikkely más felhasználási időt nem ír elő – 1 év.
 - c) A készítmény javallatának ismertetése a befejező részben, amihez nem szükséges az egyes hatóanyagok részletes hatása, de a komplex, egy-két szóban kifejezhető javallatát írják le!
 - d) A készítést vázlatpontokban – a kritikus lépéseket kiemelve – írják le. Különös figyelmet fordítsanak a helyes szakkifejezések alkalmazására, mint: „oldom”, „elegyítem”, „homogenizálom” stb. A komponensek leírásakor kérjük tüntessék fel a bemért mennyiséget két tizedesjegy pontossággal és nevezzék meg az eszközöket, amit használnak.
 - e) Az adagellenőrzés számítását táblázatos formában kérjük, az életkor megjelölésével és a készítmény kiadhatóságra való következtetés pontos megfogalmazásával.
5. Az alapkészítményeknél a főbb inkompatibilitások felsorolandók.
6. A készítményben levő anyagok / hatóanyagok szinonim nevei sorolandók fel, elsőként a VIII. Magyar Gyógyszerkönyvben hivatalos neve; majd leírandók az anyagok sajátosságai: színe, halmazállapota, jellegzetes oldékonysága. Korábban leírt anyagokra utalás lehetséges, pl: lásd 3. oldal

Az alábbiakban 1-1 példát mutatunk be a következők leírására:

- a. vényelőíratok/receptek
- b. magisztrális előírat
- c. alapkészítmény

a) vényelőiratok/receptek:

⚭ **Klysm chlorali pro infante 50 mg/ml**
(Klys.chloral.pro infant. 50 mg/ml)

FoNo VIII.

Rp.

Chloralhydrati

gramma unum (g 1,00)

Mucilaginis hydroxyaethylcellulosi FoNo VIII.

grammata sex (g 6,00)

Aquae purificatae

grammata tredecim et centigrammata quadraginta (g 13,4)

Misce fiat solutio

Detur ad vitrum fuscum

Signetur: Az orvos utasítása szerint. Gyermekgyógyszer.

Rendeléskor készítjük. Felhasználhatósági időtartam 5 nap.

Fontos tudnivalók: Csak intézeti felhasználásra rendelhető. Adagolás kizárólag az orvos utasítása szerint. Az előírt mennyiségű oldatot a végbélbe kell fecskendezni. Amennyiben az orvos másként nem rendeli, szokásos adagolása: 0,5 ml (25 mg)/ttkg. Az egyszeri adag nem haladhatja meg az 500 mg-ot, akkor sem, ha a testtömeg alapján számított mennyiség nagyobb lenne. A fenti adagolás 1 hónaposnál idősebb csecsemők és legfeljebb 20 kg testtömegű kisgyermekek számára javasolt. Az adag legalább 4-6 óra elteltével, általában egyszer ismételtető.

Javallat: anticonvulsivum, sedativum.

Készítés:

- A 13,4 g frissen kiforralt és lehűtött desztillált vizet két tizedes pontosságú digitális mérlegen gyógyszeres üvegbe kimérjük.
- Kártyára kimérjük az 1,00 g klorálhidrátot, majd oldjuk a desztillált vízben.
- Az oldathoz elegyítjük a 6,00 g hidroxietilcellulóz nyákot, - összerázással homogenizáljuk az oldatot.
- Szignáljuk a konkrét életkor szerinti utasítás megadásával.

Adagellenőrzés: az adagellenőrzést a gyakorlaton ismertetjük részletesen.

A beteg életkora: x év

⚭ Chlorali hydras	MAG közlemény 1 sz. mell. 5. rész	Rendelt
pro dosi		
pro die		

Következtetés: A készítmény kiadható x éves betegnek/ A készítmény nem adható ki x éves betegnek. stb.

Anyagismeret:

⚭ Chlorali hydras, Chloralhydratum, Chloralum hydratum, klorál-hidrát . Sajátságai: Színtelen, átlátszó kristályok. Szaga sajátos, gyümölcsre emlékeztető, gyengén szúrós. Vízben nagyon bőségesen oldódik.

Mucilago hydroxyaethylcellulosi FoNo VIII. Muc.hydroxyaethylcell. Hidroxietil-cellulóz-nyák. Sajátságai: Színtelen, átlátszó viszkózus nyák. Csaknem szagtalan, íztelen. Vízben minden arányban elegyedik.

Inkompatibilitás: >50 % alkohol, glicerin, propilén-glikol, tömény sóoldatok, csersav, fenol.

Aqua purificata, Aqua destillata, desztillált víz. Sajátságok: színtelen, átlátszó, tiszta folyadék.

b) magisztrális előirat

Solutio contra rhagades mamillae
(Sol. contra rhagad.mamill.)

mag. ei.

Rp.

Acidi borici

centigrammata sexaginta (g 0,60)

Tannini

grammata tria (g 3,00)

Glyceroli 85 % (octoginta quinque per centum)

Alcoholi 96% (nonaginta sex per centum)

Aquae purificatae

ana grammata decem (aa g 10,0)

Misce fiat solutio

Detur ad vitrum fuscum

Signetur: Külsőleg. Ecsetelésre

Felhasználhatóság: 1 hónap.

Javallat: adstringens, antisepticum, dermatologicum. Emlőbimbó és egyéb rhagadok, erosio, decubitus.

Készítés: -

- Két tizedes pontosságú digitális mérlegen dolgozunk;
- kártyára kimérjük a 0,60 g bórsavat;
- főzőpohárba mérjük a tisztított vizet (10,0g),
- rászórjuk a kimért bórsavat és enyhe melegítéssel oldjuk (rezsó);
- tiszta kártyára kimérjük a 3,00 g csersavat (tannint),
- a gyógyszeres üvegbe mérjük a 10,0 g tömény (96 %) alkoholt,
- a csersavat (portölcser) beleszórjuk az üvegbe, rázással oldjuk az alkoholban,
- a bórsavas-oldatot kiegészítjük 10,60 g-ra (az elpárolgott vizet pótlandó),
- a két oldatot összeöntjük;
- az üvegben hozzámérjük a 10,0 g glicerint,
- homogenizáljuk az oldatokat.
- szignáljuk.

Variáció: a 96 %-os alkohol és glicerin elegyében oldhatjuk a csersavat.

Adagellenőrzés: a külsőleges készítmény bórsav tartalma miatt adagellenőrzést végzünk és a napi alkalmazható /adagolási mennyiséget is megadjuk.

A készítmény tömege /összmenyisége: 33,6 g – amelyben 0,60 g = 600 milligramm a bórsav mennyisége.

Felnőttek 57 mg /nap bórsavat alkalmazhatnak.

33,6 g: 600 mg = x g: 57 mg

x = 3,024 g készítmény.

Következtetés és szignatúrán felíratandó: a készítményből napi kb. 3 ml alkalmazható.

Anyagismeret: ...

Megjegyzés (ezt ismerni a leírt részletességgel, a jegyzőkönyvben nem kérjük):

Az emlőbimbókat és környéküket reggel és este bőséges, szappanos vízzel kell megmosni, majd a gyógyszerrel ecsetelve tiszta fehér ruhával borítani. Szoptatás előtt a gyógyszert gondosan le kell törölni, különösen akkor, ha az érzéstelenítő szert is tartalmaz. Szoptatás előtt és után lemosás is célszerű.

- Gyulladt emlőből a csecsemő továbbra is szophat. Ez rendszerint a mastitisre is előnyös hatású. Csak akkor jöhet szóba a szoptatás szüneteltetése, ha a tejjel együtt nagyobb mennyiségű genny is ürül. Ha a gyulladt emlőből a csecsemő nem szopik, kiürítéséről kiszívás, lefejés útján kell gondoskodni.

- Az emlőbimbókat és környéküket legalább reggel és este szappannal, bőséges vízzel mossuk meg, tejcurgáskor gyakrabban is. Az emlőn tiszta fehér ruhát kell tartani, ez a fehérmű dörzsölésétől is védi.

- A bimbó túlérzékenysége túlérzékenysége esetén Unguentum anaestheticum, Unguentum rhagades mamillae készítményeket alkalmazhatunk. Rhagadokat ezzel az oldattal vagy 2-3 %-os ezüst-nitrát-oldattal ecsetelhetjük vagy Unguentum anaestheticum, Unguentum rhagades mamillae, Unguentum Mikulitz vagy Unguentum lidocaini ad rhagades készítményekkel kezelhetjük. Szoptatás előtt az alkalmazott gyógyszert – a kenőcsöt olajos, majd száraz ruhával – gondosan le kell törölni. ha a gyógyszer érzéstelenítő alkotórészt is tartalmaz, a szopáskészség fenntartása érdekében a gyógyszer szoptatás előtti letörlésére fokozottan kell ügyelni.

- Erősebben berepedezett vagy nagyon fájdalmas bimbó esetében bimbóvédőt használhatunk.

c) alapkészítmény

Unguntum emulsificans anionicum
(Ung. emulsif. anion.)

FoNo VIII.

Anionos emulgeáló kenőcs

Készítés: Natrii laurilsulfas 40,00 g
Aqua purificata 15,00 g
Alcohol cetylicus et stearylicus 360,0 g
Paraffinum liquidum 200,0 g
Vaselinum album 400,0 g

Műveletek: A cetil-sztearil-alkoholt vízfürdőn megolvasztjuk, kb. 90 °C-ra melegítjük, hozzákeverjük a nátrium-lauril-szulfátot és a forrásig melegített vizet. Tovább melegítjük kb. 110 – 120 °C-ra, élénken keverjük, míg az erős habzás megszűnik. Kismértékű lehűlés után a megolvasztott fehér vazelin és folyékony paraffin elegyével összekeverjük. Az olvadékot kihűlésig keverjük. Másnap a kenőcsöt homogenizáljuk

Felhasználhatósági időtartam: 1 év.

Inkompatibilitás: alumínium-sók, nehézfém-sók, kvarterner ammónium-vegyületek, ichtyol.

Anyagismeret:

Alcohol cetylicus et stearylicus, Alcoholum cetylstearylicum, Alcohol cetylstearylicus, Cetostearolum, cetil-sztearil-alkohol. Sajátságok: fehér vagy sárgásfehér, zsíros tapintású kristályos tömeg vagy fehéren csillogó lemezkék, viasz-szerű anyag. Alkoholban, éterben oldódik.

Aqua purificata, Aqua destillata, desztillált víz. Sajátságok: színtelen, átlátszó, tiszta folyadék.

Natrii laurilsulfas, Natrii laurylsulfuricum, Texapon, Ultra, nátrium-lauril-szulfát. Sajátságok: fehér vagy kissé sárgás, laza kristályos por, vagy szemcsésített granulátum. Vízen bőségesen, de zavarosan oldódik, erősen habzik.

Paraffinum liquidum, Oleum paraffini, csontolaj, paraffinolaj, trombita-olaj, folyékony paraffin
Sajátságok: tiszta, színtelen, olajszerű folyadék. Csaknem szagtalan, íztelen. Vízzel, alkohollal gyakorlatilag nem elegyedik, zsíros anyagokkal elegyedik. Vaselinum album, fehér vazelin Sajátságok: fehér, kenőcs állományú anyag. Vízen, alkoholban nem oldódik. Éterben, benzinben bőségesen oldódik.